

žen denar in da v celī župniji vedoma nimam nobenega sovražnika, temveč same prijatelje.

V Podsrēdi, dne 7. svečana 1906.

Matija Vaupotič, župnik.

Op. uredništva. Pred par leti so v Novem mestu na Kranjskem obesili cigana Helda, ki se je še pod vislicami rotil in pridruševal, da je „nedolžen“ kakor Alojzij. Nanj smo si spomnili, ko smo prečitali popravke podsredskega Alojzija, kateremu na kratko odgovarjamo tu to-le: 1. Podsredski Held ima „dva želodca,“ to se pravi, da veliko žre in kuharica Treza v drameljskem farovžu, ki za njim, kakor tudi drugi ne, ni žalovala, se je izjavila: „Rajši redim dva prešiča, kakor enega V... tiča.“ 2. Škofija ni „kurnik“, da jo sme slehern, kadar se mu zljubi, zapustiti; škof mora braniti ugled škofije in ne sme po odlokih sv. tridentinskega cerkvenega zbora kar „takoj“ — brez „pomislekov“ — sprejeti ubežnika. Naš prezvišeni knezoškof je znan kot strog, ali zraven kot pravičen vladika, ki se zaveda svojih dolžnosti do cerkvenih predpisov, torej je trditelj podsredskega — tiča lažniva. 3. Kdo pa je bil tisti... tič, ki je v Celovcu pri škofu beračil za sprejem in za miloščino ter je moral od škofa oditi — z dolгим kljunom ter moral preko koroške meje pobrati svoje žegnane kremplje? Kar zadeva preiskavo, s tem smo hoteli le povedati, da je Vaupotičeva sestra prišla h kaplanu Vaupotiču v Dramlje, tam porodila in otroka zakopala v kaplanijski kleti in zato je bila v kaplaniji preiskava. In končno trdiš, Vaupotič, da imaš v Podsrēdi same prijatelje. No, naš dopisnik iz Podsrēde gotovo se ne šteje med „same prijatelje“ podsredskega — tiča. No, Vaupotič, le popravljaj še dalje, morebiti boš kmalu v koncih z vso svoje zvitostjo in prekanjenostjo.

V Kosezje-Liboj. Na naš dopis pod tistim naslovom poslila nam g. Friedrich sledeče pismo: Podpisani delujem že celo vrsto let v šoli, občini in sploh v javnem življenju požrtvovalno nesebično v blagor svojih soobčanov brez razloka narodnosti, stranke in stanu, na podlagi medsebojne pravičnosti in izjavljam, da nisem nasprotnik, ampak prijatelj meni dragega nemškega jezika. Med drugim sem tudi že 12 let kot načelnik kr. šol. sveta Liboje in izpolnujem kot tisti v vsakem oziru svoje dolžnosti, da, še več! Pod mojim načelništvom se je naša ljudska šola razširila v dvorazrednico in so se pridobila lepa učiteljska stanovanja. Jaz opravljam že nad 12 let pisarijo pri kr. šol. svetu Liboje (in tudi Petrovče) brezplačno in sem vsled tega prihranil mnogo denarja naši občini. Dalje sem v prvih letih napravil za uboge šolske otroke božičnino, pri kateri so bili isti obdarovani z različnimi darili, v zadnjih letih pa sem ustanovil šolsko kuhinjo v Libojah, v kateri dobi v zimskem času vsak dan nad 20 revnih otrok toplo opoldansko hrano in za kateri trud je meni g. okr. glavar kot predsednik obr. šol. sveta izrekel pismeno svojo zahvalo. Ni res, da je šolska služkinja 80 let stara in da dobiva po moji milosti 36 K na leto, ampak res je, da je ista okoli 70 let stara in da dobiva v smislu soglasnega sejnega sklepa kr. šol. sveta 60 K na leto, prosto stanovanje in posebno plačilo za ribanje. Dalje ni res, da so šolska stranišča nesnažna, ampak res je, da jih šolska služkinja lepo snaži. Dalje ni treba in ni moja naloga, iskati učiteljice ročnih del, ker naša šola ima že več let od okr. šol. sveta nameščeno pridno učiteljico za ženska ročna dela, ki izpolnjuje svojo dolžnost vestno v popolno zadovoljnost. Jaz sem ponosen na to, da sem naši kat. veri udan in ravno tako ni nič hudega v očeh poštenih ljudi, če človek ni oženjen; ponosen sem dalje na to, da imam čisto vest, da od nekdanj pošteno in pravično živim in veselim se. Da uživam od nekdanj spoštovanje in zaupanje našega domačega prebivalstva. Z drugimi podlimi napadi se sploh ne bavim, za iste imam samo izraz — zaničevanja!

S tem pojasnilom sem vam dal ob enem resnično poročilo o navedenih razmerah ter biležim s spoštovanjem Franc E. Friedrich.

Od Sv. Antona v Slov. gor. Ljubi „Štajerc“, kratko ti naznanjamo, da smo se odzvali tvojemu pozivu za nemški pouk v šoli ter sklenili, naj se v korist naših otrok v šoli tudi nemški

podučuje. Seveda je nastal radi tega grozoviten vrisk med učitelji in častitimi gospodi zoper nas. Ako se gg. učitelji in kaplanče ne bote držali naših sklepov, potem pa le hajd od nas, mi plačujemo le take ljudi, ki upoštevajo našo voljo ter delajo v korist naše dece, svojemu sklepu pa gotovo bomo pripomogli do veljave.

Op. ured. Tako je prav in možato, želimo, da dobite povsod veliko naprednih posnemalcev. Slava vam!

Dopisi iz Koroškega.

Iz Pliberka. Naša okolica postaja zmerom in zmerom temnejša. To so nam prav dobro volitive pokazale. Tako je n. pr. pri zadnji državni volitvi v občini „Blata“ naprednjak gosp. Seifritz dobil komaj 2. farški kanon (kakor ga je neki duhovnik sam imenoval) gosp. Grafenauer 102 glasa. Ljudje pač ne vejo, da si sami jama kopljejo in rajši verujejo prilizljivim in lažnim farjem, kakor tistim možem, ki resnico govorijo. Kaj imamo od klerikalne stranke pričakovati, nam pove zgodovina. Do leta 1859 je bilo vse državno vodstvo v klerikalnih rokah. Minister je-le postal, kdor je bil farški priistaš. Kot uradnik ali učitelj je bil le ta potrjen, kateri je veroval na farško vsemočnost in na farško odrešenje. Človek bi lahko mislil, da je taka sveta državna družina ljudem prinesla mir in nebena na zemljo, kaj pa se zgodilo? Nastala je vojska med Avstrijo in Sardinijo (Piemont). Vojsko so Avstrijanci zgubili, ne da bi bili vojaki premalo hrabri, ampak zavoljo jako slabega vodstva. Klerikalni vojskovodja grof Gyulay je sedel v Milanu pri okusni pojedini in pjači ter je v svoji „ljubezni“ izročil naše brate smrti. Padlo je 22.000 avstrijskih vojakov! Ta grozna vojska je bila velikanška nesreča za celo Avstrijo in vendar tudi sreča, kajti pokazalo se je precej po dokončani vojski, kako neumna, nemarna, sebična in nesposobna je bila klerikalna državna vlada. Pokazalo se je, da so klerikalni, visoko-stoječi možje v kristjanski ljubezni 111.000.000 goldinarjev državnih denarjev v svoje žepo vteknil, vojake pa s praznim trebuchom v boj poslali. Pokazalo se je pa tudi, da se verni farški priistaši bolj zapora bojijo, kakor pekla; kajti prvi krivičnik, maršal baron pl. Eynatten, se je 7. marca 1860 sam umoril in enako je naredil tudi drugi krivičnik, bankin ravnatelj Robert. Tisti pa, ki so manj poverilni, kakor nekateri trgovci in oskrbovalci za vojake, so pa šli rajši k jetničarju, kakor pa k vrvarju, da bi si kupili vrv za vrat. Tukaj se je prav prikazala duhovska zmoglost vladanja in duhovska ljubezen do mile domovine in do svojega bližnjega. Tako rešujejo priliznjene farške snuknje labkovernega kmeta v vseh nadlogah. Kmet, ali imaš ušesa? Kmet, ali imaš oči?

Iz Sreji pri Sinči vesi. Dragi Štajerc, iz našega kraja še nikdar nisi kaj poročal, zato ti zdaj nekaj novega sporočim. „Mir“ je vabil v 2. številki na neko slovensko veselico v gostilni g. Hribernika v Srejah. Prišlo jih je veliko število k veselici, ali vsi so bili opeharjeni, ker odbor za veselico je ljudi prej povabil, ko so imeli dovoljenje za igro. Vsak je vprašal, kdaj bo začetek, ko ga dolgo ni bilo. Človek se od teh naših klerikalcev res ne nauči drugo kakor piti, lagati in prepetati se. Ko je nekemu mežnerju iz Kostanj pivo preveč živce razburilo, začel je psovati, ko so neki fantje peli nemško pesem. Gostilničarju seveda tudi ni ugajalo, da se je pela nemška pesem, ali tukaj ga vprašamo, zakaj pa ima na hiši nemški napis „Gasthaus“, če je pri njem prepovedano nemški govoriti in nemški peti? Toraj proč z nemškim napisom in Nemci ne bodo take gostilne obiskovali, ali kakšen boš potem imel dobiček, ti narodnjaški gostilničar? Neki mlečnozobnik, ki se je preveč napil pri tistih ženskah, ki imajo moža v Ameriki, je tudi mislil s svojo slabo pametjo svet obračati. O ti revna sreška stvar, poglej le okoli sebe, kako tičis v blatu gor do vratu, zapiši si debelo za ušesa, da mi ne potrebujemo, da nas slepar uči čednosti, nečistnik nedolžnosti in far čistosti.

Najnovejše politične vesti.

Avstrija in Srbija. Dne 19. februarja so se

srbski ministri posvetovali o zahtevi avstro-ogrsko države, naj se spremenita točki 1 in 2 v srbsko-bolgarski trgovinski pogodbi. Srbska vlada je naposled ugodila zahtevi naše vlade, seveda s tem pogojem, ako bo s tem zadovoljna tudi bolgarska vlada. Potem takem bi kmalu zavladale med našo državo in Srbijo zopet stare prijazne sosedske razmere.

Ogrske zadeve. Kakor smo že poročali, cesar ni ugodil madjarskim pretiranim zahtevam zaradi madjarskega komanda in dne 19. febr. je kraljevi komisar general Nyiri razpustil ogrski parlament. V zanprej se bo vladalo pod vojaškimi bajoneti in policijskimi sabljami. Parlament je s silo razgnalo vojaštvo. Ko se je prečitalo cesarjevo pismo (Madjari imajo za se samo kralja, ne cesarja), da je parlament razpuščen, niso hoteli poslanci oditi. Nato sta prišla v zbornico dva polkovnika z honvedi in poslance s silo iztirala iz zbornice. Preteklo soboto so po budapeštanskih ulicah trije fantje nosili velike slike nemškega princa Eitela, ki je brat prajzovskega prestolonaslednika in se je že večkrat govorilo o njem, da si ga nekateri Madjari želijo za kralja. Fantje, noseči slike, niso hoteli povedati, kdo jih je za tako demonstracijo najel. Na Ogrskem je potem takem položaj nevaren. Absolutizem je tam zavladal v svoji najostrejši obliki. Vojaki iz tostranske drž. polovice so pripravljeni na odhod na Ogrsko, da tam vzdržujejo red. Seveda o kaki vojski ni govora. Naš cesar so tu pokazali nenavadno politično modrost, ker so ustanovili vladnim komisarjem t. j. svojim začasnim namestnikom — generala Nyirja, prvi ogrski minister je tudi general grof Fejervary, ki gotovo ostaneta zvesta svojemu vrhovnemu vojnemu poveljniku.

Državni zbor. Dne 15. februarja se je v drugem in tretjem branju sprejela predloga o vojaških novicah. Na to so imeli poslanci tri dni počitnice. V seji dne 19. febr. so nemški poslanci zahtevali pojasnila o ogrskih razmerah. Poslanec dr. Ellenbogen (soc. demokrat) je ostro napadal nasprotnike novega volilnega reda ter pozivljal veleposestnike, Poljake in vsenemce, naj se združijo s soc. demokrati za volino preosnovo. Dne 20. febr. je ministerski predsednik baron Gautsch govoril o razmerah na Ogrskem. Rekel je, da ostane skupna armada in nemško komando. Ni povedal nič pomejnjivega, le to je vedno trdil, da moramo ostati na medsebojni pogodbi z Madjari iz l. 1867. Potem se je razpravljalo o ministrovem govoru, in pri tem so vse stranke povdarjale, da se mora razmerje do onostranske drž. polovice na novo uravnati. Dne 21. febr. se je sprejela postava o družtvih z omejenim jamstvom v drugem in tretjem branju. Dne 22. febr. so se rešile trgovinske pogodbe z laško, belgijsko in rusko državo. Dne 23. febr. je bil zgodovinski dan, ko je vlada predložila drž. zboru osnovo o novem volilnem redu. Vlada je zbornici predložila pet zakonskih načrtov, ki se tičejo preosnove sedaj obstoječe zbornice, in sicer zakonski načrt, s katerim se spremenijo § 1, 6, 7 in 16 temeljnega zakona o drž. zastopstvu, zakonski načrt o volitvi poslancev z novim državnozbornim volilnim redom, načrt zakona o kazenskoprvnih določbah v zaščito volilne svobode in zakonski načrt, s katerim se spremenja državnozborni poslovnik. Zdej imajo poslanci do 6. sušca zopet počitnice.

Spodnještajerske stvari.

Šolskim otrokom v prid je „kmetijsko društvo“ iz Vel. nedelje dne 11. febr. t. l. priredilo izborna uspele veselico, preko 100 K se je nabralo v prid domačih ubogih učencev. V imenu obdarovanih otrok izrekamo tu cenj. prirediteljem, predvsem gg. oskrbniku Flucherju, A. Miklmu in g. Škvorcu najiskrenejšo zahvalo za njih požrtvovalnost. Vse je bilo navzoče, tudi č. g. župnik so nas počastili z obiskom, le „prezvišeni“ g. katehet je pokazal, da ne mara ne nas, ne ubogih otrok! —

Prefrigani župnik. Župnik Kotnik iz Olimja je v Kozjem tožil nekega moža, ki je nekč, ko je k njemu prišel po krstni list, izjavil: „To pa je že malo žalostno, da vi tukaj v Olimju imate samo sovraštvo.“ Okrožno sodišče v Celju je dotičnega moža opustilo in žegnani gospod mora plačati povrh ne majhne sodnijske stroške.